

Anchor the Absence

Frånvaro utmynnar nästan alltid i saknad. När något eller någon som man har fäst sig vid inte finns kvar längre uppstår en längtan – och den kan man antingen välja att omfamna eller förtränga.

I "Anchor the Absence" utforskar konstnärerna Maria Q Brisning, Angelica Olsson och Zsuzsanna Larsson Gilice frånvarons tyngd i ett flertal verk utförda i olika tekniker. De går samtliga i grått, en så kallad icke-kulör som är ett konglomerat av svart och vitt. Föreningen av dessa färger framstår som ett spel mellan ljus och mörker, även på ett symboliskt plan. I de flesta berättelser som vi bär med oss från barndomsåren står den vita färgen för transparens, renhet och oskuld medan den svarta signalerar dunkla drifter och ibland till och med ondska. Detta är en dikotomi och schablon som man likväl kan kasta om, eftersom det svarta likaså kan innebära trygghet, medan det vita kan tolkas som obarmhärtigt och oförlåtande. Döden har beskrivits i liknande termer: vissa föreställer sig att "det bara blir svart", att allt får ett abrupt slut, när andra föredrar att se fram emot en fortsättning i bländande ljus.

I Angelica Olssons grafiska teckningar och kollage artar sig livet och dess gestaltning lite som en labyrint. Bilder har skurits upp och satts samman i skarpa konstellationer. Den linjära tiden och det kronologiska berättandet ifrågasätts således implicit. Det är inte för inte som hennes konst för tankarna till såväl Neo Geo som cut-up art, den senare genren uppstod i och med dadaisternas experimentella konstsyn och vidareutvecklades senare av bland andra William Burroughs och Brion Gysin. Olssons videoessä "The Yellow Submarine", med musik av Dag Rosenqvist, utgår från hennes egna dagboksanteckningar och mobilfilmade videor. Alla som har genomlevt ett trauma har erfarenhet av hur marken börjar skaka och att det ur den krackelerade jordskorpan kan spira en ny verklighet, ofta skev och uppklippt, så också i Olssons fall: hennes far gick bort i cancer och denna avgörande händelse fick hennes hjärna att upprätta, som hon själv uttrycker det, "motorvägar mot smärtpunkten".

Zsuzsanna Larsson Gilices verk kännetecknas likaså av en ackumulation av fragment. Nedklottrade bokstäver smattrar över svarta ytor och hon verkar i dessa repetitiva ordsvall lika mycket vilja fånga helheten som dess oundvikliga anomalier. Larsson Gilices konst har således en existentiell ton och för likaså tankarna till cut-ups och dessas kaosartade lek med tid och rumslighet. Verket "Spill" ser vid första anblicken ut som en gles svart väv och dess mellanrumsformer lyser vita till följd av den sedvanliga konsthallsväggen på vilket det har placerats. Det består av sönderklippta pappersbitar som satts samman i ett intrikat nät. Men på grund av dess perforerade karaktär framstår det snarare som ett slags finmaskig ram i vilken håligheterna fokuseras. Det är frånvaron som ringas in. De svarta pappersstrimlorna ser ut att vara resterna, alltså spillet, som blivit kvar när konstnären klippt ut former, möjligen bokstäver. Här ser vi meningarna som skulle ha sagts men som blev över. Dessa kräver dock en omgärdande berättelse för att överhuvudtaget uppfattas.

Till skillnad från Angelica Olssons och Zsuzsanna Larsson Gilices produktion, kännetecknas Maria Q Brisings arbeten inte av någon splittrande klipptechnik. Hon skapar suggestiva och kraftfulla bildkompositioner genom att sota ned vita laminatplattor med grafit och blyerts, stundtals gör hon det publikt. Grafitens svärta varierar: ibland sprids den i florstunna rökpelare eller taggiga kvistar, andra gånger är den djupare, hårt becks svart. Q Brisings verk

för tankarna till urbana landskap från någon dystopisk science fiction-film, X-ray-bilder och portaler till andra världar. Ljuset i dem tycks nästan radioaktivt. Laminaten fungerar som en ljuskälla och även i de verk som har bestrukits med ett kompaktare lager grafit, är det ljusa underlaget alltid märkbart, och träder fram i såväl organiska som arkitektoniska konstruktioner. Man skulle kunna beskriva hennes konst som en samtida tappning av barockt ljusdunkelmåleri, fast den mustiga kvaliteten har ersatts av ett industriellt sentiment. Q Brisings konst är med andra ord också märkt av uppluckringar och sprickor, men de modelleras fram med grafit istället för att uppstå i brytpunkterna mellan olika sammanfogade stycken.

Trots den reducerade och strama färgskalan är Q Brisings, Olssons och Larsson Gilices arbeten tillåtande och expansiva: de befinner sig i ett konstant vardande och fastnar därmed aldrig i en bestämd sfär. De skvalpar fram och tillbaka som om de befann sig ett slags vågskål eller i ett rum där dag och natt råder i samma ögonblick. Dessa konstnärer ignorerar inte saknaden, utan kanaliserar den genom att bearbeta den i materiella verk. Även om frånvaron visserligen är mer uttalad i Olssons "The Yellow Submarine", utgör den alltjämt stommen i utställningens övriga verk, den enda skillnaden är att den då inte knyts till en särskild sorgprocess.

Dessa verk, med alla sina skarvar, håligheter, tomrum och uppfrätta partier, påminner oss också om att fenomenet "frånvaro" kan ha en positiv innebörd – hur smärtsam den än må vara för den som har lämnats kvar – då den baseras på tillgivenhet. En människa vars frånvaro inte noteras av någon, är en människa som inte har knutit an till någon annan än sig själv. Och omvänt, om man aldrig saknar någon, har man aldrig älskat.

Därtill utforskar Olssons, Larsson Gilices och Q Brisings konst en översinnlig dimension som konstnärer under alla tider har intresserat sig för och som kanske behövs mer i en alltmer sekulariserad och kommersialiserad värld. Det vi inte ser blir lika viktigt som det vi ser. Denna kännedom är en av konstens starkaste drivkrafter.

Sara Arvidsson, frilansande konstkritiker, Göteborg